

A MENNYISÉG-TERMÉSZETTUDOMÁNYI HAZAI SZAKIRODALOM

1883-ban.

A) Mennyiségtan, mennyiségt. természettan és csillagászat.

A magy. tud. akademia kiadványai. *Dr. Fröhlich Izidor*: Az elektromos absolut ellenállás-egységnek dynamometrikus úton való meghatározásáról. Math. és term. tud. Értesítő. I. köt. 92—144. l. *Braun Károly*: Új contact készülék óránál. Math. és term. tud. Értesítő. I. köt. 151—156. l. *Konkoly Miklós*: Az ó-gyallai csillagvizsgáló közleményei: I. A nap felületének megfigyelése 1882-ben, II. Astrofizikai megfigyelések. III. A reversio-Spektroskop. IV. Hullócsillag-megfigyelések. V. Egy új Spektroskop. VI. Nehány szó az üstökösök vegytani alkatáról, összehasonlítva a meteorokéval. VII. Csillagászati megfigyelések. az 1882-ik évben. Math. és term. tud. Értesítő. I. köt. 157—169, 177—185, 240—249. l. *Hunyadi Jenő*: A kúpszeletserg középpontjainak geometriai helye. Math. és term. tud. Értesítő. I. köt. 205—212. l. *König Gyula*: Az alternáló csoportról. Math. és term. tud. Értesítő. I. köt. 213—216. l. *Gothard Jenő*: Astrophysikai megfigyelések a herényi observatoriumon 1882-ben: I. Spektroskopicus megfigyelések. II. Napfogyatkozás május 16-ikán. III. Vénus átvonulása december 6-ikán. Math. és term. tud. Értesítő. I. köt. 250—254. l. *Gothard Sándor*: Adatok Jupiter és Mars bolygók Physikájához. A herényi astrophysikai observatoriumon 1882-ben történt megfigyelések. Math. és term. tud. Értesítő. I. köt. 255—256. l. *Raussnitz Gusztáv*: A felsőbbfokú kongruenciák elméletéhez. I. A felsőbbfokú kongruenciák gyökeinek száma. II. A substitucziók analitikai reprezentációjáról. Math. és term. tud. Értesítő 286—308. l. *Vályi Gyula*: A két független változás másodrendű simultán párcziális differenciális egyenletek integrálásáról. Math. és term. tud. Értesítő. I. köt. 313—317. l. *Braun Károly S. I.*: A Trigonometer. Eszköz a görmháromszögek feloldására. Math. és term. tud. Értesítő. I. köt. 313—317 l. *Braun Károly S. I.*: A kalocsai csillagda földrajzi szélessége. Math. és term. tud. Értesítő I. köt. 318—325. l. *Konkoly Miklós*: Az ó-gyallai csillagvizsgáló közleményei: I. Astro-

physikai megfigyelések az ó-gyallai csillagvizsgálón 1883-ban. Math. és term. tud. Értesítő. II. köt. 36—38. l. *König Gyula*: Taylor sorának érvényességi feltételeiről. Math. és term. tud. Értesítő. II. köt. 42—44. l. *König Gyula*: Az egész függvények tényezőkre bontása, ha az együtt-hatók tetszőlegesen. Math. és term. tud. Értesítő. II. köt. 44—49. lap. *Tötössy Béla*: A harmadrendű alapalakzatok egy speciális kollineáció-járól. Math. és term. tud. Értesítő. II. köt. 50—72. l. *Konkoly Miklós*: Astrophysikai megfigyelések, melyek az ó-gyallai csillagdn 1883-ik évben tétettek, egy táblával. Érték. a math. tudományok köréből. X. köt. XI. sz. 1—34. l. *Gothard Sándor*: Adatok Jupiter és Mars bolygók Physikájához. Három táblával. Érték. a math. tudományok köréből. X. köt. IX. sz. 1—16. l. *Gothard Jenő*: Egy új Spektroskop. Érték. a math. tudományok köréből. X. köt. X. sz. 1—9. l. *Dr. Fröhlich Izidor*: Egy új módszer az elektromos ellenállás abs. egységének meghatározására. Kivonatban „a m. tud. Akademia Értesítője“ XVII. évf. 1. sz. 4—5 l. *Konkoly Miklós*: I. A reversio Spectroscop. II. Az 1882-iki hullócsillagok megfigyelései. Kivonatban „a m. tud. Akademia Értesítője“ XVII. évf. II. sz. 29—31. l.-ján. *Konkoly Miklós*: Astrophysikai megfigyelések az ó-gyallai csillagdn 1883-ban. Kivonatban „a m. tud. Akademia Értesítője“ XVII. évf. 7. sz. 133—187. l.-ján. *Kövesligethy Radó*: Matematikai spektrál analysis, mint az Astrophysika alapja. Kivonatban „a m. tud. Akademia Értesítője“ XVII. évfolyam 7. sz. 137—138. l.-ján.

Mathematische und Naturwissenschaftliche Berichte aus Ungarn, herausgegeben von Baron R. Eötvös, Julius König, Joseph v. Szabó, Koloman v. Szily, Karl v. Than, redigirt von I. Fröhlich. I. Band. *Béla v. Tötössy*: Ueber eine Regelfläche vierter Ordnung. 25—58. l. *Dr. Carl Braun S. I.*: Die geographische Position der Kalocsaer Sternwarte und die Königl. ung. Landstriangulirung. 61—63. *Dr. Julius König*: Ueber eine Eigenschaft der Potenzreihen. 73—75. *Dr. I. Fröhlich*: Über die Bestimmung des ohms auf dynamometrischen Wege. 91—118. *Dr. C. Braun S. I.*: Ein neuer Uhr-Contact. 119—122. *Nicolaus v. Konkoly*: Mittheilungen der Sternwarte zu Ó-Gyalla: I. Beobachtungen der Sonnenoberfläche im Jahre 1882. II. Astrophysische Beobachtungen. III. Das Reversions-Spectroscop. IV. Sternschuppen Beobachtungen im Jahre 1882. V. Ueber ein neues Spectro-

scop. VI. Ueber diechemische Constitution der Kometen, verglichen mit jene der Meteore. VII. Astronomische Beobachtungen im Jahre 1882. 123—141. *Dr. Eugen Hunyady*: Der geometrische Ort der Mittelpuncte des Kegelschnitt-Büschels. 183—190. *Dr. Julius König*: Über die alternirende Gruppe. 190—194. *Dr. C. Braun S. I.* Über ein verbessertes Prisma a Vision directe. 197—200. *Eugen v. Gothard*: Astrophysikalische Beobachtungen, angestellt am Observatorium zu Herény im Jahre 1882. 207—211. *Alexander v. Gothard*: Jupiter- und Mars-Beobachtungen an dem astrophysikalischen Observatorium zu Herény, im Jahre 1883. 212—213. *Gustav Raussnitz*: Zur Theorie der Congruenzen höheren Grades. 266—278. *Dr. I. Vályi*: Über die Integration simultaner partialer Differentialgleichungen zweiter Ordnung mit zwei unabhängigen Variabeln. 279—282. *Dr. Carl Braun S. I.*: Das „Trigonometer“. 283—288. *Dr. C. Braun S. I.*: Die geografische Position der Kalocsaer Sternwarte und die königl. ung. Landestriangulirung II. 289—295.

Természettudományi Közlöny 1883. évf. XV. köt. *Dr. Lakits Ferencz*: Az ógyallai csillagvizsgáló új refractora. 73—79. I. *Heller A.*: A Vénus 1882-iki átvonulásáról. 39—43. I. *Dr. Lakits F.*: Gyakorlati útmutatás csillagászati megfigyelések tételére. 227—230. I. (Kivonat Konkoly Miklós „Praktische Anleitung zur Anstellung astronomischen Beobachtung“ — stb. című Braunschweigban megjelent művének.)

Kolozsvári Orvos-természettudományi Értesítő. 1883. évf. VIII. köt. *Dr. Szokol Pál*: A Cardano-féle képletek új levezetése. 273—276.

Iskolai értesítők 1881—82-ről. *Dr. Szekeres Kálmán*: A görögök mennyiségtana. Rozsnyó, kath. főgymn. *Dorogi Ignác*: Az elemző mértan a középiskolában. Temesvár, áll. főreáliskola. *B. D.*: Gausz-féle görbületi mértan. Pápa, kath. kis gymnasium. *Délsy Károly*: Orthogonál axonometria középtanodai igényeknek megfelelőleg. Lőcse, áll. főreálisk. *Ábrai Lajos*: Bevezetés az arithmetikába középiskoláinkban. Arad, áll. főreálisk. és főgymn. *Szemethy Béla*: Módszeresen feldolgozott két nagyobb tananyag a közönséges számtanból. Budapest, VII. ker. m. kir. áll. gymn. *Császár Károly*: A kamatok számítása. Budapest, IV. ker. községi főreálisk. *Sz.*: Az üstökösök. Rózsáhegy, kegyes t. r. algymn.

Önállóan:

Lövérdy Alajos: A congruens számok elmélete. Baja. *Vajdafi:* Számтан. Budapest, Athenaeum nyomd. *Kont:* Számтани Példatár. Budapest, Athenaeum nyomd. *Fodor:* Rajzoló Planimetria. I. R. Budapest, Athenaeum nyomd. *Mauricz:* Általános Számтан. Budapest, Athenaeum nyomd. *Dr. Veres Vilmos:* Kereskedelmi Számтан. II. füzet. Arany-, ezüst- és érem-számítás. Kolozsvárt, Domby Victor nyomd. 32 l.

B) Természettan és Légtűnettan.

A m. tud. akademia kiadványai. *Elektromos bizottság:* Az elektromos egységek ügye. Math. és term. tud. Értesítő. I. köt. 273—276. *Fröhlich Izidor:* A magyar korona területén megfigyelt elektromos földáramokról. Math. és term. tud. Értesítő. I. köt. 2—34. *Gotthard Jenő:* Egy új Spektroskop. Math. és term. tud. Értesítő. I. köt. 39—41. l.

Mathematische und Naturwissenschaftliche Berichte aus Ungarn. I. Bd. *A. Schuller:* Destillation im Vacuum. 64—72. *Dr. E. Jendrassik:* I. Strömung von Flüssigkeiten in Capillarröhren. II. Beiträge zur Diffusion der Albuminlösungen. 233—233. l. *Kabos Hegyfoki:* Veränderlichkeit der Tagestemperatur in Budapest. B. 330—338. *Dr. Franz Fodor:* Über den elektrischen Wind. 351. l. *Dr. Anton Abt:* Beobachtungen dunkler Interferenz-Streifen im Spectrum des weissen Lichtes. 352—354.

Természettudományi Közlöny 1883. évf. XV. köt. *Hel-ler Ágost:* Leonardo Da Vinci és a Természettudományok. 18—35. l. *Fröhlich Izidor:* Indítvány Magyarországon teendő elektromos mérések érdekében. 81—83. *Dr. Mihálkovicz Géza:* A Mikrotrom és használata. 112—113. *Dr. Lakits Ferencz:* Az elektromos vasútról. 158—166. *Antolik Károly:* A Holtz-féle gép kezeléséről és a hozzá való szárító lámpáról. 321—325. *Pák Károly:* A naptár történetéből. 262—268. *Hegyfoki Kabos:* A hőmérsék naponkénti változékonysága Budapesten. 307—312. *B. P.:* Három tűzgolyó egymás után. 316—319. *R. A. L.:* Az elektromos világítás költségei nagy berendezésnél. 321—323. *Bartoniék Géza:* Az elektromos halló- és beszélő-készülékekről. 369—391. és 409—434. l. *Rombauer Tivadar:* Az osztrák-magyar

sarkvidéki figyelő-állomás eredményeiről Jan-Mayen szigetén. 514—522. *Dr. Lakits Ferenc*: Fénytünetény a nyugoti égen. 536—537. *Meteorologiai* és földmágnességi följegyzések a m. kir. központi intézetben Budapesten az év minden hónapjairól. *Ráth Arnold L.*: A forgó viharokról. 293—314.

Kolozsvári Orvos-természettudományi Értesítő 1883. évf. V. köt. *Gamauf Vilmos*: Nehány szó a kolozs-monostori időjárásról 1881- és 1882-ben. 9—16. I. *Dr. Fodor Ferenc*: A villamos szél kimutatásáról hang által. 43—52. *Gr Csáky József* és *Jáhn Károly*: Electrolytek vezetési ellenállásának meghatározása telephonnal. 75—76. *Dr. Abt Antal*: Sötét Interferenz-csikoknak subjectív és objectív előállítása. 165—166.

Vegyztani Lapok I. köt. 1882—83 évfolyam. *Gr. Csáky József* és *Jáhn Károly*: Electrolytek vezetési ellenállásának meghatározása telephonnal. 91—93.

Iskolai értesítők 1882—83. évről. *Poldák Ede*: A légkör fénytüneteiről. Kecskemét, kegyes t. r. főgymn. *Szakhmáry L.*: Adatok a besztercebányai kir. kath. főgymn. meteorologiai észlelő állomásából az 1882-iki évről. Besztercebánya, kir. kath. főgymn.

Verhandlungen und Mittheilungen des Siebenbürgischen Vereins für Naturwissenschaften in Hermannstadt. XXXIII. Jahrgang. 1883. *Gustav Capesius*: Ueber elektrische Beleuchtung. 84—114. *Ludwig Reissenberger*: Uebersicht der Witterungserscheinungen in Hermannstadt in den J. 1881. und 1882. 117—151.

A magyarországi Kárpát Egyesület évkönyve X. köt. 1883. évf. *Boehm Anna*: Meteorologiai észleletek Javorinán. 281—301. (ugyanaz németül). *Kolbenheyer Károly*: Meteorologiai adatok. 2. mellékletben. X. kötethez.

Önállóan:

Chyzer Kornél: Adatok Zempléni megye természettani ismeretéhez. S.-A.-Ujhely. *Czógler*. A Fizika története életrajzokban. Budapest, Franklin nyomd. *Heller Ágost*: A Természettan elemei I. R. Budapest, Athenaeum nyomd. *Császár*: Természettan. Budapest, Athenaeum nyomd. *Szontágh Miklós*: Új-Tátrafüred éghajlati viszonyai, tíz évi meteorologiai megfigyelések alapján. Igló, Schmidt I. nyomd. 1883. 8-rét. 91 lap.

C) Vegytan.

a) Elméleti vegytan.

A m. tud. akademia kiadványai. *Balló Mátyás*: A szén-savhydrátról. Math. és term. tud. Értesítő. I. köt. 70—80. *Dr. Hankó Vilmos*: A Carbonylsulfid és Mercaptan képződése az Aethylsulfoszén-savsók száraz lepárolásánál. Math. és term. tud. Értesítő. I. köt. 173—176. *Thán Károly*: Közlemények a m. kir. egyetem vegytani intézetéből. I. *Veith Sándor*: A légeny és éleny egyesüléséről explozióknál. Math. és term. tud. Értesítő. I. köt. 221—230. *Balló Mityás*: „Vegytani előleges közlemények, Phytochemiai adatok.“ Kivonatban a m. tud. Akademia Értesítője. XVII. évf. 7. sz. 156. l.

Mathematische und Naturwissenschaftliche Berichte aus Ungarn. I. Bd. A. *Halász*: Dichtigkeitsbestimmungen des Salzsäregases 5—8. *Josef Hoffer*: Sauerstoffentwicklung auf elektrolytischen Wege 8—10. *Alexander Veith*: Ueber die Vereinigung von Nitrogen und Oxygen bei Explosionen. 13—24. *Dr. Béla Lengyel*: Notiz über die Bildung des Hydroxylain 76—78. *M. Balló*: Ueber das Kohlensäurehydrat. 79—90. *Dr. W. Hanko*: Entwicklung von Carbonsulfid und Mercaptan bei trockener Destillation von Aethylsulfokohlensäure-Salzen. 148—150. *Dr. Carl v. Than*: Ueber die Bestimmung des Leuchtgases. 296—310. l.

Természettudományi Közlöny 1883. évf. XV. köt. *Ilosvay Lajos*: A chemiai rokonság és a Thermochemia. 289—303.

Vegytani Lapok I. köt. 1882—83. évf. *Gáspár János*: Tanulmányok a tömjénről. 2—9. és 46—50. l. *Dr. Fabinyi Rudolf*: Kísérletek a Cailletet-féle sűrítő készülékkel. 40—43. *Thán K.*: A só-savgaz sűrűségének meghatározása. 61—63. *Hoffer József*: Elektrolytikus élenyfejlesztés. 63—65. *Gáspár János*: A gázok elnyelése üveg által. 161—164. *Dr. Fabinyi Rudolf*: Kísérletek Dichynolin synthésére. 237—242. *Dr. Fabinyi Rudolf*: Az eczetsavas aetherek felbomlása magasabb hőmérséknél. 273—278.

b) Elemző és alkalmazott vegytan.

A m. tud. akademia kiadványai. *Dr. Lengyel Béla*: A parádi timsós, ilonavölgyi timsós és a Clarisse-forrás vizének vegyelem-

zése. Érték. a ter. tud. köréből. XIII. köt. V. sz. 1—25. l. *Scherfel Aurél*: A sibnai (sivabrádai) fürdő ásványvizének vegyelemzése. Érték. a term. tud. köréből. XIII. köt. VI. sz. 1—14. l. *Scherfel Aurél*: A czemétei ásványviz vegytani elemzése. Érték. a term. tud. köréből. XIII. k. X. sz. 1—9. l. *Dr. Hankó Vilmos*: Hunyadmegye ásványvizei. Érték. a term. tud. köréből. XIV. köt. XII. sz. 1—16. l.

Mathematische und Naturwissenschaftliche Berichte aus Ungarn. I. B. *Josef Loczka*: Quantitative Analyse eines Sphalerites. 10—13. *Aurél Scherfel*: Analyse des Mineralwassers zu Sibra. 195—196. *Aurél Scherfel*: Chemische Analyse des Mineralwassers von Czeméte. 230—231. *Edmund Frank*: Über die Desinficirung der Wohnungen. 314—319. *Samuel Steiner*: Der Essig in den budapester Verkaufsläden. 220—223. *Samuel Steiner*: Untersuchung des verkäuflichen Sodawassers. 327—329. *Franz Koch*: Chemische Zusammensetzung des bei Mocs am 3. Februar 1882. gefallenen Meteorsteines 345—346. *Franz Koch*: Vollkommene Analyse des doleritischen Phonolithes von Rakovác. 349. *Alexander Kalecsinszky*: Quantitative Analyse des eisenhaltigen Mineralwassers von Rosenau im Comitate Gömör. 370. l.

Természettudományi Közlöny 1883. évf. XV. köt. *Dr. Pillitz Vilmos*: A francia borászatról. 53—63. *Dr. Wartha V.*: A szivarfüst Nicotin tartalma. 79—81. *Frank Ödön*: A lakások fertőzetlenítéséről. 117—122. *Steiner Samu*: Kenyér a budapesti kereskedésekben. 126—127. *Steiner Samu*: A kereskedésbeli szodavizről. 303—307. *A tiszta és a kereskedésbeli tej Budapesten.* (Kivonat Fuchs D. és Póchy I. pályamunkájából, a melylyel a szerzők 1879-ben egyetemen pályadíjat nyertek). 447—450.

A Magyarországi Kárpátgyesület évkönyve X. évf. 1883. *Dr. Chyzer Kornél*: Nehány szó fürdőink felvirágoztatása ügyében. 330—336. *Scherfel V. Aurél*: A szlatvini ásványviz vegyelemzése. 156—168. Ugyanaz németül. 169—183.

Orvos-természettudományi Értesítő VIII. évf. 1883. *Koch Ferencz*: A rakováci dolerites-Phonolith teljes vegyelemzése. 143—146. l.

Földtani Közlöny XIII. köt. 1883. *Kalecsinszky Sándor*: Az alsó-tátrafüredi lápföld chemiai elemzése. 309—316. *Kalecsinszky Sándor*: A rozsnói vasas ásványviz mennyiségi elemzése. 171—177. l.

Toborffy Béla: A ploszkói Rudolf-forrás chemiai elemzése. 385—387.
Loczka I.: A bottinoi Meneghinit mennyiségi elemzése. 303. lapon.

Vegyztani Lapok. I. köt. 1882—83. évf. *Jáhn Károly*: Nehány erdélyi bor vegyi elemzése. 12—15. *Dr. Hintz György*: A gyógyszerészet multja és jelenje. 37—40. és 105—111. *Jáhn Károly* és *Hassák Mór*: A Hargita hegységbeli Haematit. 43—45. *Loczka József*: Egy sphalerit mennyiségi elemzése. 65—67. *Dr. Ossikovszky József*: A phosphormérgezés vegyi megállatásáról oly esetekben, midőn a mérég ki nem mutatható. 85—91 és 137—142. *Koch Ferencz*: A rakováci dolerithes-Phonolith teljes vegyelemzése. 93—105. *Koch Ferencz*: Egy Budáról való alaktalan, májbarna, opálkinézésű ásványnak vegyi elemzése. 165—166 l. *Jáhn Károly*: A rodnai Galenit és Pyrit sajtászerű kérgé. 209—213. *Jáhn Károly*: A kolozsvári tud. egyetem új vegytani intézete vízvezetéki vizének vegyelemzése. 213—216. *Gr. Csáky József és Hassák Mór*: Az egeresi barnaszén. 216—222. *Dr. Ulbricht R.*: A bornak gypszezésénél előforduló vegyi folyamatok. 222—224. *Dr. Hintz György*: A telitékekről (Saturationes) 224—228. *Dr. Fabinyi Rudolf*: A talajviz nagymérvű megfertőzésének egy esete, előidézőve huzamos talajszennyezés által. 273—278. *Dr. Fabinyi Rudolf*: Aranyérczek törvényszéki vegyi vizsgálata. 278—283.

Gyógyszerészeti Hetilap XXII. évf. 1883. *Molnár János*: Megfigyelések a tannas chininae neut. felett. 113—115. *Rozsnyai Mátyás*: A chininum tannicum insipidum készítéséről és vizsgálatáról. 177—180 és 196—198. *Rozsnyai Mátyás*: A sósavas kinál tisztaságának felismeréséhez. 593—595. *B. Dénes*: A vér quantitativ kimutatása a vizeletben. 678—682. *Hintz György*: A gyógyszerészet multja és jelene. 8., 9. sz. *Hintz György*: A telitékekről. (Saturationes). 34. 35., sz. *Jeszenszky B. és Rieder Gyula*: A „reparator“ titkos összetételű szer hatásáról. 50. sz. *Kélli Károly*: Mérgezés esete (cuprum sulfuricum). 10 sz. *Schédi Sándor*: A gyógyszerészet céljai és feladatai. 45. és 46. sz. *Tamáty Károly*: A gyógyszerészet története. 28—29. és 31. sz.

Önállóan:

Csurgay Kálmán: Gyógyszerészészeti tankönyv, gyakornokok számára. Budapest, Eggenberger könyvkereskedése. 720 l. 5 frt. *Scherfel V. Aurél*: A szlatvini ásványviz vegyelemzése. Igló, 1883. 8-rét, 15 lap.

D) Ásvány-, föld-, kőzet- és őslénytan.

a) Ásványtan.

A magy. tud. akadémia kiadványai. Mathem. és természetud. Értesítő I. köt. *Krenner József Sándor*: A kryolith-csoport grönlandi ásványai (III. IV. táblával) 5. füz. 186—204. l. *Krenner József Sándor*: A maganocalcitról, 6—8. füz. 231—232. l. *Krenner József Sándor*: A gróf Széchenyi Béla keletázsiai expedíciójának nephritjei. 6—7. füz. 235—239. l.

Természettudományi füzetek, kiadja a m. nemzeti múzeum. VI. k. 1883 *Schmidt Sándor*: Newberyit Mejillonesről, Chili. 1 könyomtu táblával. 184—194. l.

Természettudományi Közlöny XIII. évf. 1883. *Kalcsinszky Sándor*: A gölniczbányai chalkopyrit mennyiségi elemzése. 55—56. l. *Dr. Szabó József*: The first mining exposition in the U. S. of America at Denver, Colorado. 81—88. l. *Dr. Krenner József Sándor*: A bottinói Meneghinitről. 297—304. l. *Dr. Krenner József Sándor*: A jappáni antimonitról, (1. tábla rajzzal) 304—308. *Kalcsinszky Sándor*: Az alsó tátrafüredi lápföld chemiai elemzése. 309—316. l. *Dr. Krenner József Sándor*: Auripigment és realgar Boszniából. 381—384. *Dr. Posevitz Tivadar*: A jelenkorban képződő gyanta leraadások Borneo szigetén. 393—394.

A kolozsvári Orvos-Természettudományi Értesítő. Természettud. szak. V. évf. 1883. *Dr. Primics György*: Ásványtani közlemények Erdélyből. I. Szabad orthoklas földpátok a Muntyle mare gránitjából. II. Staurolith Alsó- és Felső-Sebes vidékéről. III. Cyanit a Fogarasi hegységben. 35—43. l. *Dr. Koch Antal*: Ásványföldtani vizsgálatra vonatkozó jelentések. I. Jelentés a szindi fehér agyag ásványföldtani vizsgálatának eredményéről. II. Jelentés az erdélyi Múzeum-egylet választmányának megbízásából, a múlt nyáron tett ásványgyűjtő kirándulások eredményéről. 225—260. *Dr. Koch Antal*: Vivianit jegeczek új lelethelye. 166—168.

A magy. kir. földtani intézet évkönyve VI. köt. *Dr. Posevitz Tivadar*: Az arany előfordulása Borneo szigetén. 6. füz. 157—168.

Mathematische und Naturwissenschaftliche Berichte aus Ungarn. I. B. (Okt. 1882.—Juni 1883.) *Dr. Jos. Alex. Krenner*: Die grönlandischen Minerale der Kryolithgruppe. p. 151—172.

Dr. Jos. Alex. Krenner: Über den Manganocalcit. p. 201—202. *Dr. Jos. Alex. Krenner*: Über die Nephrite der ostasiatischen Expedition des Grafen Béla Széchenyi. 203—206. *Dr. Anton Koch*: Untersuchung des weissen Thones von Szind (Porcellanerde) und dessen Verwendung zu Industrie-Zwecken. 255—356.

b) Földtan.

A magy. tud. Akademia kiadványai: Math. és Természettudományi Értesítő. *Dr. Szabó József*: A geologia kézikönyvének ismertetése. 8—9. füz. 336—343. I.

A magy. kir. földtani intézet évkönyve. VI. köt. *Dr. Primics György*: A Fogarasi havasok és szomszédos romániai hegység geológiai viszonyai (1 geológiai térképpel és 5 szelvénynyel) 9. füz. 271—298. *Dr. Posevitz Tivadar*: Földtani közlemények Borneo szigetéről: I. A szén előfordulása Borneo szigetén. II. Földtani jegyzetek Közép-Borneóról. 10. füz. 299—328.

Földtani Közöny. XIII. k. 1883. *Dr. Hofmann Kár.*: Jelentés az 1882. év nyarán Szathmármegye délkeleti részében foganatosított földtani részletes fölvételekről. 22—30. I. *Matyasovszky Jakab*: Jelentés az 1882. év nyarán Bükk- és Rézhegységben foganatosított részletes felvételtől. 30—33. *Dr. Koch Antal*: Jelentés a kolozsvári szegélyhegységben es környékén az 1882. évben végzett földtani részletes földvételelől (2 szelvénynyel). 33—54. I. *Róth Lajos*: Földtani fölvétel a Lajthahegységben és a Bánsági hegységben. 145—150. I. *Halaváts Gyula*: Jelentés az 1882. évben Versecz környékén eszközölt földtani felvételekről. 151—156. I. *Böckh János*: Az 1882. évben Krassó-Szörénymegyében végzett felvételekre vonatkozó geológiai jegyzetek. 156—171. I. *Dr. Schafarzik Ferencz*: A magyarhoni földtani társulat földrengési bizottságának eddigi működéséről. 178—183. I. *Róth Lajos*: Geológiai jegyzetek a Lajtha hegységből. 183—190. I. *Török Aurél, Lóczy Lajos és T. Róth Lajos*: A ó-ruzsini „nagy barlang“ megvizsgálásáról. 100—195. I. *Winkler Benő*: A Gerece és Vértes hegység földtani viszonyai. 287—296. I. *Matyasovszky Jakab*: A baán-battinai üledékes lerakodások kérdéséhez 394—395. I. *Dr. Schafarzik Ferencz*: A felső- esztergályi lerakodások jellemzéséhez. 395—396. I.

A Magyarországi Kárpátgyesület évkönyve X. köt. 1883. *Dr. Róth Samu*: A Kárpátok és Németország Középhegységeinek egykori jégárjairól. 86—88. I.

Természettudományi Közlöny. XV. köt. 1883. *Török Aurél, Lóczy Lajos és T. Róth Lajos*: Az Ó-Ruzsinai „Nagybarlang“ megvizsgálásáról. 105—111. l. *Dr. Szt. H.*: A görgetegek keletkezéséről. 124—125. l.

Mathematische u. Naturwissenschaftliche Berichte aus Ungarn. (Okt. 1882.—Juni 1883.) *Dr. A. Török, L. v. Roth*: Commissioneller Bericht über die Untersuchung der „grossen Höhle“ bei O-Ruzsina. p. 311—313. *Dr. Francz Schafarik*: Bericht über die Aufnahmen d. k. ung. geologischen Anstalt im Jahre 1882. p. 358—369.

c) Kőzettan.

A magy. tud. akademia kiadványai: Math. és természettud. Értesítő. I. k. *Dr. Koch Antal*: A gr. Széchenyi Béla kelet-ázsiai expedíciójában Lóczy Lajos által gyűjtött kőzetek ismertetése. (Kivonatban). V. füz. 170—171. l.

Magy. kir. földtani intézet évkönyve VI. köt. *Dr. Szt. H. Hugó*: Az Ó-Sopot és a Dolyna-Lyubkova (Krassó-Szörény-megye) között lévő terület eruptív kőzetei (két könyomatu táblával.) 7. füz. 171—244. l. *Dr. Primics György*: A Fogarasi havasok és a szomszédos romániai hegység geológiai viszonyai. (1 geol. térképpel és 5 szelvényvel).

Földtani Közlöny. XII. évf. 1883. *Szontag Tamás*: A somoskövi basaltkúp pusztulása. 219—220. l.

A Kolozsvári Orvos-Természettud. Értesítő: V. évf. Természettud. szak. *Koch Ferencz*: A rakováci dolerites phonolith teljes vegyelemzése. 142—146. l. *Dr. Koch Antal*: Ásvány-földtani vizsgálatra vonatkozó jelentések: Jelentés a szindi fehér agyag ásvány-földtani vizsgálatának eredményéről. 245—250. l. *Dr. Primics György*: Nehány erdélyi kőzet petrographiai vizsgálata, vonatkoztatva Foith Károly „a jövő geológiájára.“ 261—272. l. *Medgyesi Béla*: Nehány erdélyi porphy kőzettani vizsgálata. Eklogit. 276—278. l.

Mathematische und Naturwissenschaftliche Bericht aus Ungarn. I. Bd. (Okt. 1882.—Juni 1883.) *Dr. Anton Koch*: Beschreibung der durch L. v. Loczy während der ostasiatischen Expedition des Gr. Béla Széchenyi gesammelten Gesteine. p. 146—148. *Dr. Georg Primics*: Granitgesteine im Quellengebiet der Kis-Szamos. p. 347.

Jahrbuch der Siebenbürgischen Karpathen verein. III. B. 1883. *E. Albert Bielz*: Die Gesteine Siebenbürgens, ihr Verkommen und ihre Verwendung.

d) Őslénytan.

A magy. kir. földtani intzet évkönyve. VI. k. *Hala-vács Gyula*: Őslénytani adatok Délmagyarország neogén koru üledékei faunájának ismeretéhez. I A langenfeldi pontusi koru fauna (2 könyomatu táblával) 5. füz. 147—156 l. *Dr. Staub Móricz*: Harmadkori növények Felek vidékéről (1 könyomatu táblával). 8. füz. 245—269. l.

Földtani Közlöny. XIII. évf. 1883. *Dr. Staub Móricz*: Australia fossil florája. 273—287. l. *Staub Móricz*: Japan fossil florája. 369—381. l.

A kolozsvári Orvos-természettud. Értesítő. V. Természettud. szak. *Vutskits György*: Erdély nummulitjeiről. (III. IV. tábla rajzzal) 89—142. l.

Math. und Naturwiss. Bericht aus Ungarn. I. B. *Dr. Geörg Vutskits*: Die Nummuliten Siebenbürgens. p. 350.

E) Növénytan.

A magy. tud. Akademia kiadványai: Math. és természetsttud. Értesítő. I. köt. *Dr. Borbás Vincze*: Floristika; közlemények: I. Monarchiánk néhány új növénye. II. Berkenyéinkről III. Hazánk Characeái. IV. Exiquitas florae Bosniacae addenta. 3. és 4. füz. 81—88. l.

Természetrajzi füzetek, kiadja a magy. nemzeti muzeum. VI. k. 1883. *Victor de Janka*: Plumbagineae Europeae. 164—167. l. *Victor de Janka*: Brassiceae Europeae. 176—184. l. *Dr. Friedrich Brendel*: Flora Peoriana-hoz javítások. 210. l.

Magyar Növénytani Lapok. VII. évf. Kolozsvárt. 1883. *Simkovics Lajos*: Inula hybrida Baumg. 1—6. l. *Holubi J.*: Gombászati apróságok, V. 6—7. l. *Mentovich Ferencz*: Adatok a Loranthus kérgék ismeretéhez, különös tekintettel az azokban előjövő kristályos idioblastokra. 17—23. l. *Csató J.*: Észrevételek Dr. Simkovics Lajos Inula hybrida czimü czikkére, 23—26. l. *Schaarschmidt Gyula*: Fragmenta Phycologiae Bosniaco-Serbicae. I. 33—39. l. *Borbás Vincze*:

Az *Inula* Csatói és *Inula hybrida* érdekében. 39—42. l. *Simkovics Lajos*: Végszavam a valódi *Inula* hybridáról. 42—45. l. *Schaarschmidt Gyula*: Adatok a *Synedra Ulna* (Nitzsch) Ehrenb. oszlásának bővebb ismeretéhez. (I. tábla rajzzal.) 49—58. l. *Schaarschmidt Gyula*: *Phlyctidium Haynaldii* n. sp. (II. tábla rajz.) 58—63. l. *Simkovics Lajos*: *Quercus Haynaldiana* n. sp. s egyszerűs mind összes hazai tölgyfáink (III. tábla rajz.) 63—71. l. *Kanitz Ágost*: Fuss Mihály emlékezete 81—86. l. *Kanitz Ágost*: A *Stirpium Nomenclator Pannonicus* egy ismeretlen, Magyarhonban eszközölt kiadásáról. 87—103. l. *Schaarschmidt Gyula*: Némely *Chlorosporeák* vegetatív alakváltozásairól. (IV. tábla rajz.) 103—113. l. *Mika Károly*: A *Puccinia Malvacearum* Mont. Délmagyarországon. 138. l. *Schaarschmidt Gyula*: Adatok a *Gongrosinok* fejlődéséhez. (V. tábla) 129—138. l. *Kanitz Ágost*: Roeper az *Anemone angulosáról* 146—151. l.

Természettudományi Közlöny. XV. köt. 1883. *Földvály Tibor*: Az „örökzöld“ növények téli színezete. 64—72. l. *Páter Béla*: A fogsú és a hasadó gombák. 129—130. *Borbás Vincze*: Az örökzöld növények övének megszakadása a fiumei öbölben. 130—132. l. *Szabó Ferencz*: A vad füge és a jóféle füge. 230—233. l. *Skoff Ferencz*: A rozsdá elterjedése hazánkban. 319—321. l. *Dr. Simkovics Lajos*: Egy teljesen magyar földi növényről. 340—345. l. *B. B.* A növények megmérgezése. 358—361. l. *Borbás Vincze*: Jövevények floránkban. 491—493. l.

Verhandlungen und Mittheilungen des Siebenb. Verein f. Naturwissenschaften n. XXXIII. Jahrgang. *Josef Barth*: Eine botanische Excursion in's Hätzegerthal, dann in die beiden Schilthäler und auf das Pareng-oder Paringul-Gebirge vom 22 bis 26. August. 1882. p. 1—10.

A magyarh. Kárpátgyesület Évkönyve X. évf. 1883. *Dr. Róth Samu*: A fehér gyopár (*Gnaphalium Leontopodium*) graniton. 338. l. — Törpe fenyő a Gehol. hegyen. 339. l. — Fehér gyopár új lelethelye a Szepességben. 439. l.

Jahrbuch d. Siebenb. Karpathenvereins III. B. 1883. *Florian von Porcius*: Umgebung von Alt-Rodna mit besonderer Rücksicht auf ihre botanischen Verhältnisse.

Math. u. Naturwissenschaftl. Berichte aus Ungarn I. B. (Okt. 1882—Juni 1883.) *Dr. Ludvig Simkovics*: *Nymphaea thermalis* DC. p. 339—344. l.

Erdélyi Gazda, az erd. gazd. egylet közlönye. XV. évf. 1883. *Egy hallgató*: A növénybetegségek és azok okai. 52—54. l. — A növénybetegségek és a növénytorzulatok 58—61. l. — Növény sérülések. 79—80. l. — Élődiék (élősködők) által okozott növénybetegségek. 87—89. l. — Üszög. 114—115. l. Üszög. 128—130. l. — Rozsda. 146—148. l. Rozsda. 152—155. l. — Burgonya rothadás. (*Perenospora infestans*) 162—163. l. — Anyarozs. 169—170. l. — Lisztharmat. Korompenész. Táska betegség. A szilvalevél vörös foltjai. A lóher egy-két gombája. 177—179. l. — A szőlő gombái. 188—191. l.

Iskolai értesítők. *Vánki József*: Juniusi séta a mezőn. Szeged, állami főreáliskola. Cs. N.: A növények szárrészlete alak- és élet-tani tekintetben Rév-Komárom, Szt.-Benedk-rendi gymnasium. *Freh Al-fonz*: Kőszeg és vidékének viránya. Kőszeg, kath. gymnasium.

F) Állattan.

A magy. tud. Akademia kiadványai. Értekezések a term. tud. köréből. XXIII. k. *Mocsáry Sándor*: Hymenoptera nova europaea et exotica. XI. sz. 1—72. l. *Dr. Daday Jenő*: Adatok a Cilioflagellataak ismeretéhez. Mathemath. és természettud. Értesítő. I. köt. *Horváth Géza*: Az Eremocoris-fajok magánrajza, kivonatban. 3. és 4. füz. 89—91. l. *Dr. Tömösvári Ödön*: A scutigera-félék légzőszervéről. (I. tábla, 3—4. ábra) 3. és 4. füz. 145—150. l. *Kriesch János*: A modern zoologia szempontjai és céljai. Székfoglaló értekezés, kivonatban. 5. füz. 165—166. l. *Paszlavszy József*: Adalék a gubacsdarázsok faunájához a Magyar birodalomban, különösen Budapest környékén. 6. és 7. füz. 157—266. l. *Horváth Géza*: A phylloxéra és a téli hideg 6. és 7. füz. 267—272. l. *Dr. Margó Tivadar*: Az állatország rendszeres osztályozása, különös tekintettel az újabb állattani rendszerekre (kivonatban). 8. és 9. füz. 281—289. l. *Dr. Daday Jenő*: Új adatok a kerekcs férgék ismeretéhez. 8. és 9. füz. 290—293. l. *Dr. Roboz Zoltán*: Rhyzopoda tanulmányok. I. Calcituba polymorpha nov. gen. nov. sp. 8—9. füz. 294—295. l. *Dr. Daday Jenő*: Adatok a cilioflagellataak ismeretéhez (kivonatban). Értesítő II. köt. 2. és 3. füz. 73—74. l. *Horváth Géza*: A pirregő tücsök fejlődési viszonyai. (1 tábla, rajz). Értesítő II. k. 3. és 3. füz. 76—83. l. *Dr. Tömösvári*

Ödön: A geophilus-félék fonó mirigyének szerkezete. (II. tábla, rajz.)
Értesítő, II. k. 2. és 3. füz. 84—89. l. *Paszlavszy József*: *Cynips superfetationis*, Giraud. Adalék a gubacsdarázsok ismeretéhez (III. tab. rajz). Értesítő, II. k. 2. és 3. füz. 80—96. l. *Demetzky Gyula*: A véres esőről. 241—251. l.

Természetrajzi füzetek, kiadja a magy. nemzeti muzeum. VI. k. 1883. *Mocsáry Sándor*: Literatura hymenopterorum. 1—112. l. *Friváldszky János*. Endomycidae in Asia orientalis I. Xantus collectae. 123—134. *Friváldszky János*: Coleoptera nova a Joannes Xantus in insula Borneo detecta. 134—140. l. *Dr. Mayer Gusztáv*: Az *Epitritus argiolis* Em. nevű hangya előfordulása Magyarországon. 141—142. l. *Dr. J. Kriechbaumer*: Hymenoptera nova vel minus cognita in collectione musaei nationalis Hungarici. 143—152. l. *Paszlavszy József*: Adatok a gubacsdarázsok faunájához hazánkban. 152—161. l. *Dr. Tömösváry Ödön*: A myriopodák osztályának egy új alakja Borneo szigetéről. 162—163. l.

A Kolozsvári Orv.-természettud. Értesítő. Természettud. szak. VIII. évf. 1883. *Dr. Tömösváry Ödön*: Adatok a scolopendrellák ismeretéhez (1 tábla rajzzal). 1.—8. l. *Dr. Daday Jenő*: Adatok a Szt.-Anna- és Mohos-tó faunájának ismeretéhez (1 tábla rajzzal). 17—34. l. *Dr. Daday Jenő*: A *Spalax typhlus* Pall. hazai elterjedésére vonatkozó irodalmi adatok. 76—80. l. *Dr. Székely Bendeguz*: Az állati pete termékenyítésére vonatkozó vizsgálatok és termékenyítés a *Diaptomus*nál (1 közlemény). 147—164. l. *Báró Báffy Ádám*: Megfigyelések az állatok életmódja körül: I. Nehány észlelet a vándor és kóborló madarak életéből. II. A *Macropodus viridi-auratus*, Lacép. 185—196. l. *Dr. Daday Jenő*: Adatok a dévai vizek faunájának ismeretéhez. (1 tábla rajzzal) 197—228. l. *Székely Bendeguz*: A *Diaptomus* és *Cyclops* petebarázdolódása. (2. közlemény). 229—238. l. *Entz Géza*: A nápolyi öböl csillószőrös ázalék állatkái. 239—244. l.

Verhandl. u Mittheil. d. siebenb. Vereins f. Naturwissenschaften in Hermanstadt. XXXIII. Jahrgang. 1883. *M. v. Kimakowicz*: Beitrag zur Mollusken-Fauna Siebenbürgens. p. 10—84. *Karl Henrich*: Verzeichniss der im Jahre 1882. bei Hermanstadt beobachteten Blumenwespen. (Antrophila). p. 115—116.

Természetettudományi Közlöny. XV. köt. 1883. *Dr. Horváth Géza*: A mézharmatról 35—39. l. *H. G.* A phylloxera terjedése hazánkban. 1882-ben. 127—128 l. *Dr. Örley Lószló*: A zoológiai állomások és az állattani kutatások újabb módszerei. 145—157. l. *N. L.*: A rovarok légző mozgásairól. 176—180. l. *Kriesch János*: A jelenkori zoologia szempontjai és céljai. 315—321. l. *Brehm után P. J.*: Az emlősök vándorlásáról. 252—262 l. *Dr. Tömösváry Ödön*: Sajátságos érző készülékek a százlábuaknál. 268—270. l. *Dr. Margó Tivadár*: Az állatország rendszeres osztályozása, különös tekintettel az újabb állattani rendszerekre. 329—339. l. *Gammel Alajos*: A lepkék természetes lenyomatairól. 349—251. l. *Brown-Sequard után K. R.*: A véletlen sérülések és azok következményeinek öröklékenységéről. 351—353. l. *Kosmos után N. L.*: A proteus szeme. 353—354. l. *Dr. Tömösváry Ödön*: Lehet-e egy légy csipése halálos? 397—399. l. *Brehm után P. J.*: A madarak szerelme és házaselete. 435—444. l. *Mocsáry Sándor*: A dongó-méhek életéről. 505—513. l.

A magyarhoni Kárpátgyesügesület Évkönyve. X. évf. 1883. *Kohaus Rezső*: A *Sciara militaris* fellépése a beregmezei Beszkidekben. 85—86. l. *Dr. Greisinger M.*: A kövi tyuk. (*Caccabis saxatilis*, Kaup. Steinhuhn) 86. l.

Erdélyi Gazda, az Erdélyi Gazdasági egyesület közlönye. XV. évf. 1883. *Dr. Daday Jenő*: A *Perenospora viticola* ügyügyében. Észrevétel a „Szőlőink egy újabb betegsége az erdélyi részeken” című czikkre. 13—14. l. *Dr. Schmiedt-Göbel után id. Bodor Pál*: Az almavirágzuró. 34—55. l. *Dr. Szaniszló Albert*: Egy élődi a juhból. (*Oestrus ovis*) 132. l. *Biró Géza*: Még egyszer az *Anthonus*. 163. l. *Mezőgazdasági Szemle után*: A máj-métely fejlődése. 171—172. l.

Iskolai értesítő. *Dr. Dezső Béla*: Kint a szabadban. Budapest, IV. ker. Állami gymnasium. *N. N.*: Sopron madarai. Sopron, Szt.-Benedekrendi gymnasium. *Speiser Ferenc*: Coleoptera Kalocsa vidékéről gyűjtve 1882-ben. Kalocsa, rom. kath. gymnasium. *Petriczkó Jenő*: Adalék Besztercebánya és vidékének faunájához Besztercebánya, kir. kath. gymnasium.

Mathemat. u. Naturwiss. Berichte aus Ungarn. I. B. (Okt. 1882.—Juni 1883.) *Dr. Zoltán v. Roboz*: Beiträge zur Kenntniss der Cestoden nach Untersuchungen am *Solenophorus megaloccephalus*

p. 59—60. *Dr. Géza de Horváth*: Monographie des espèces du genre *eremocoris*. p. 173—174. *Dr. Edmund Tömösvári*: Über das Respirationsorgan der Scutiggeriden (1 Tafel, 1—4 Fig.) p. 175—180. *Johann Kriesch*: Gesichtspunkte und Ziele der modernen Zoologie. p. 180—182. *Josef Paslavszky*: Beiträge zur Cynipiden-Fauna Ungarns, besonders der Umgebung von Budapest. p. 214—224. *Géza de Horváth*: Le phylloxera et le froid d'hiver. 124—129. *Dr. Th. Margó*: Die Classification des Thierreiches mit Rücksicht auf die neueren zoologischen Systeme p. 234—260. *Dr. Eugen Daday*: Neue Beiträge zur Kenntniss der Räderthiere p. 261—264. *Dr. Zoltán Roboz*: Rhizopodenstudien. I. *Calcituba polymorpha* nov. gen. nov. sp. p. 265 *Dr. Edmund Tömösvári*: Eigenthümliche Sinnesorgan der Myriopoden. p. 324—326. *Dr. Eugen Daday*: Beiträge zur Kenntniss der Crustaceen-Fauna von Klausenburg und Umgebung p. 148. *Eugén Daday*: Microscopisch präparirte Polythalamien aus continentalen Salzwässern p. 357.
